

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 117/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., a. s., P., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 CoKR 1/2011-362 z 11. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť spoločnosti T., a. s., v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 CoKR 1/2011-362 z 11. januára 2012 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Vo zvyšnej časti sťažnosť spoločnosti T., a. s., **o d m i e t a** .

3. **O d k l a d á** vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 7 CoKR 1/2011-362 z 11. januára 2012.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2012 doručená sťažnosť spoločnosti T., a. s., P. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo „odporca“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy i práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoKR 1/2011-362 z 11. januára 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako odporca v konaní vedenom pred Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 Cbi 14/2008. Predmetom konania bolo vyslovenie neúčinnosti kúpnej zmluvy medzi úpadcom P., výrobné družstvo P., v konkurze, P. (ďalej len „úpadca“), ako predávajúcim a sťažovateľom ako kupujúcim z dôvodu absencie primeraného protiplnenia podľa § 58 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“). V predmetnom konaní v pozícii navrhovateľa vystupovala správkyňa konkurznej podstaty úpadcu.

Kúpna zmluva, ktorej predmetom boli konkretizované nehnuteľnosti (pozemky i stavby), bola uzavretá 10. novembra 2006. Dohodnutá kúpna cena predstavovala 20 000 000 Sk (663 878 €). Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený uznesením okresného súdu č. k. 1 K 31/2007-83 z 1. októbra 2007 a návrh na vyslovenie neúčinnosti predmetnej kúpnej zmluvy bol podaný 31. marca 2008.

Okresný súd rozsudkom č. k. 1 Cbi 14/2008-317 z 15. decembra 2010 určil, že sporná kúpna zmluva je voči konkurzným veriteľom neúčinná, a sťažovateľovi určil

povinnosť zaplatiť do podstaty úpadcu v lehote 5 dní od právoplatnosti rozsudku sumu 165 969 €.

Okresný súd vychádzal zo skutkového záveru, že úpadca bol už v čase uzavretia kúpnej zmluvy v úpadku, čo *„jednoznačne potvrdzujú správy nezávislého audítora F., s. r. o., so sídlom K. zo dňa 4.4.2006 a 20.3.2007“*. Súčasne zo svedeckej výpovede podpredsedníčky úpadcu vyplynulo, že spočiatku kúpna cena mala predstavovať 30 000 000 Sk, *„až po viacerých jednaniach s členskou základňou, kedy došlo k postupnému znižovaniu ceny, sa dohodli na sume 20 000 000 Sk“*. Svedkyňa tiež uviedla, že *„pri vyššej cene, ktorá bola pôvodne uvažovaná ako predajná cena zo strany družstva P. ... by bolo možné udržať v prevádzke výrobné družstvo, ale za 20 000 000 Sk... to už nebolo možné...“*. Nakoniec pre rozhodnutie okresného súdu boli relevantné výsledky znaleckého dokazovania *„znalcom z odboru stavebníctva Ing. R. R.“*, podľa ktorých *„bola stanovená všeobecná hodnota pozemkov a stavieb predmetnej nehnuteľnosti na sumu 1 161 787,16 €“*.

Na podklade uvedených dôkazov okresný súd dospel k záveru, že sporná kúpna zmluva *„je právnym úkonom bez primeraného protiplnenia. Dohodnutá kúpna cena bola nižšia, než cena obvyklá, čo bolo zistené aj znaleckým posudkom Ing. R. R., a teda týmto došlo k zmenšeniu majetku úpadcu a zníženiu možnosti uspokojenia veriteľov v konkurze. K uzavretiu kúpnej zmluvy došlo počas jedného roka pred začatím konkurzného konania a ako vyplynulo zo správ nezávislého audítora, jednoznačne bol urobený počas úpadku dlžníka. Tieto skutočnosti ohľadne úpadku a neprimeranej ceny potvrdila aj svedkyňa E. L. ...“*.

Rozsudok okresného súdu napadol sťažovateľ odvolaním. Tvrdil, že okresný súd *„nevykonal dokazovanie v plnom rozsahu a nesprávne posúdil dôkazy... zo strany prvostupňového súdu išlo o jednostranné posúdenie dôkazov v prospech navrhovateľa“*. Podľa sťažovateľa znalecký posudok Ing. R. č. 41/2010 vychádzal z údajov zo starších znaleckých posudkov (roky 1999 a 2005), pričom znalec *„vôbec neoslovil stranu odporcu, z údajov a dokumentov ktorého by si mohol urobiť reálnu predstavu o stave budov a pozemkov“*. Znalec navyše po preštudovaní spisového materiálu oznámil okresnému súdu, že *„nie je možné zistiť pôvodný stav, vnútornú vybavenosť a technický stav k dátumu 10.11.2006. V samotnom znaleckom posudku opiera svoje vypracovanie práve o expertízny posudok a znalecký posudok, hodnovernosť ktorých dňa 15.2.2010 oznámením“*

prvostupňovému súdu spochybnil a de facto vylúčil ich výsledkov pre stanovenie ceny nehnuteľností.“. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že audítorská správa nemala byť ako dôkaz pripustená, pretože „odporca nikdy nebol členom družstva... a odporca ako kupujúci nemal a ani nemohol vedieť o jej existencii“. I tvrdenie svedkyne E. L., že „za 30 miliónov by sa výrobné družstvo zachránilo, je jej subjektívnym pocitom, ktorý pre objektívne posúdenie veci nemá vplyv. Pri predaji bola budova v dezolátnom stave, čo možno vyvodit' z toho, že do rekonštrukcie budovy s príslušenstvom vložil odporca cca 143 miliónov Sk... Prvostupňový súd sa objektívne nevysporiadal s výpoveďami a dokumentmi svedkov odporcu Ing. Š., ktorý bol pri rekonštrukcii budov a úprave pozemkov od začiatku... Aj napriek návrhu odporcu nebola vypočítaná JUDr. M. S., predsedníčka predstavenstva P. ..., ktorá by sa vyjadrila k spôsobu dohody o cene.“. Nakoniec sťažovateľ dôvodil, že uzavretím kúpnej zmluvy „si dlžník riešil svoj dlh voči svojim veriteľom, ktorí boli zároveň aj záložnými veriteľmi. Dlžník P. ... plnenie prijal a uspokojil ňou všetkých záložných veriteľov v plnom rozsahu a zostatkom zaplatenej kúpnej ceny disponoval sám bez akejkoľvek účasti odporcu.“.

Krajský súd po nariadenom pojednávaní rozsudkom č. k. 7 CoKR 1/2011-362 z 11. januára 2012 rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia po rekapitulácii priebehu pojednávania a relevantných ustanovení zákona o konkurze krajský súd uviedol, že „z vykonaného znaleckého dokazovania, čiže zo znaleckého posudku číslo 41 z roku 2010 vyplýva, že tento právny úkon bol urobený bez primeraného protiplnenia. Nehnuteľnosť, ktorá je predmetom tohto konania, bola ocenená na sumu 35 miliónov Sk. Zo znaleckého posudku vyplýva, že stavebná nehnuteľnosť bola ocenená na sumu 25.000,-Sk.“. S poukazom na § 63 ods. 1 zákona o konkurze potom krajský súd konštatoval správnosť výroku prvostupňového rozsudku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť do podstaty určenú sumu.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ argumentuje, že krajský súd „mu nevytvoril žiadny priestor na to, aby ako žalovaný účastník konania mohol účinne uplatňovať námietky a argumenty, ktoré boli spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie“, „odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s konkrétnymi a podstatnými námietkami sťažovateľa, obsiahnutými v jeho odvolaní..., v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie

nepreskúmateľné...“, „porušil zásadu zákazu tzv. deformácie dôkazu jednak tým, že výsluch štatutárneho zástupcu úpadcu podpredsedníčky E. L. nemožno hodnotiť ako výsluch svedkyne, ale len ako výsluch informovaného zástupcu, či výsluch účastníka konania..., a jednak tým, že z neho nevyplýval... záver... o neprimeranosti dohodnutej kúpnej ceny“, „neakceptoval tzv. princíp opomenutého dôkazu jednak tým, že bez rozumného dôvodu (tým nie je neúčast' pre PN v dôsledku zlomeniny končatiny) nevypočul predsedníčku družstva, ktorá bola najviac zainteresovaná a informovaná o tvorení podmienok prevodu predmetných nehnuteľností... a odmietol vypočuť ako svedka aj Ing. M. Š., ktorý z odborného hľadiska dôkladne poznal skutočný stav prevádzaných nehnuteľností a ich všeobecnú cenu“, a „porušil zásadu voľného hodnotenia dôkazov..., takže možno konštatovať extrémny nesúlad medzi zisteným a skutočným stavom...“. V dôsledku uvedených pochybení malo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Právny záver krajského súdu o neprimeranosti kúpnej ceny má základ iba v znaleckom posudku „vypracovanom ‚ex cathedra‘ s odstupom 4 rokov od uzavretia kúpnej zmluvy, teda v čase, kedy už pôvodná nehnuteľnosť neexistovala, pričom podklady preň tvorili listinné podklady, vypracované ale za účelom diametrálne odlišnej situácie...“. Krajský súd tiež podľa sťažovateľa „nielenže nerešpektoval precedenčný právny názor Najvyššieho súdu SR v rozsudku z 6. 2. 2008 sp. zn. 2 Obo 102/2007, ktorý mu predložil sťažovateľ, ale v odôvodnení naň ani nereagoval...“.

Nakoniec sťažovateľ tvrdí, že „všeobecné súdy porušili jeho právo a princípy definované v článku 2 ods. 3 ústavy, lebo narušili zmluvnú (autonómnu) voľnosť a viazanosť zmluvnými záväzkami, svojím svojvoľným výkladom ako kúpnej zmluvy, tak aj aplikácie dopadu tejto zmluvy do práv jej účastníkov, čím opäť zasiahli do rovnosti účastníkov, princípu právnej istoty a predvídateľnosti, garantovaných ako základné záležitosti právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy)“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti T., akciová spoločnosť na súdnu ochranu, rovnosť účastníkov konania a na spravodlivé súdne konanie, garantované článkom 46 ods. 1,

článkom 47 ods. 3 a článkom 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v spojení s článkom 1 ods. 1 a článkom 2 ods. 3 ústavy, rozsudok Krajského súdu zo dňa 11. 01. 2012, sp. zn. 7CoKR/1/2011, porušené bolo.

2. *Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.01.2012, sp. zn. 7CoKR/1/2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.*“

Sťažovateľ navrhol aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, „*aby nedošlo k neodvratiteľnému škodlivému následku, t. j. k neodčiniteľnému zásahu do majetkových práv sťažovateľa v dôsledku vykonania rozsudku odvolacieho súdu v prospech konkurzných veriteľov*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. ...

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. ...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

1. Ústavný súd zistil, že návrh sťažovateľa na začatie konania v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), základného práva na rovnosť účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy) i jeho práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom krajského súdu možno kvalifikovať ako sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 18 ods. 1 písm. f), § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde.

Predložená sťažnosť v uvedenej časti spĺňa náležitosti požadované ustanovením § 20 zákona o ústavnom súde, pričom zároveň niet procesných prekážok uvedených v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré sú dôvodom na odmietnutie sťažnosti.

Ústavný súd tiež prihliadajúc na obsah sťažnosti, na obsah napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj na obsah príloh sťažnosti týkajúcich sa predmetnej veci dospel k záveru, že tvrdenia sťažovateľa nastoľujú ústavne relevantné otázky presahujúce rámec predbežného prerokovania, ktorých opodstatnenosť treba posúdiť v konaní vo veci samej.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd prijal sťažnosť v tejto časti na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

2. V sťažnostnom petite záväznom pre ústavný súd (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) sťažovateľ sformuloval aj návrh na vyslovenie porušenia jeho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie ústavy zakotvuje základné právo každého nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06). Inak vyjadrené, zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

Sťažovateľ žiadne námietky týkajúce sa vymedzených kritérií základného práva na zákonného sudcu v odôvodnení svojej sťažnosti nevzniesol a obsah príloh predloženej sťažnosti ani žiadne takéto nedostatky v postupoch oboch konajúcich všeobecných súdov nesignalizuje. Preto v tejto časti hodnotí ústavný súd predloženú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú (bod 2 výroku tohto uznesenia).

3. Sťažovateľ navrhol ústavnému súdu vysloviť v spojitosti s porušením už uvedených základných práv zaručených ústavou i porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 3 ústavy.

Článok 1 ods. 1 ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje tak žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania,

preto ústavný súd nemôže v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vysloviť porušenie tohto ustanovenia ústavy (napr. III. ÚS 119/2011).

Pokiaľ ide o čl. 2 ods. 3 ústavy, ústavný súd už konštatoval, že právo každého konať, čo nie je zákonom zakázané, nie je základným právom, a preto nemôže byť predmetom konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (uznesenie z predbežného prerokovania veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 60/06).

V tejto časti tak ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej meritórne prerokovanie v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (bod 2 výroku tohto uznesenia).

III.

Ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva alebo slobody, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Sťažovateľ navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Po preskúmaní obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu a dôvodov sťažnosti, berúc pritom do úvahy skutočnosť, že po zaplatení určenej sumy peňažnej náhrady sťažovateľom do konkurznej podstaty úpadcu môže dôjsť k rozvrhu tejto sumy medzi veriteľov, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ osvedčil existenciu predpokladov na zabezpečenie toho, aby sa prípadný výsledok konania pred ústavným súdom nezmaril v dôsledku ďalšieho procesného postupu správcu v konkurze na majetok úpadcu. Bez tohto zabezpečovacieho prostriedku by totiž podľa názoru ústavného súdu

mohlo dôjsť v prípade vyslovenia neústavnosti napadnutého rozsudku krajského súdu k vážnej ujme na strane sťažovateľa, ktorá by bola väčšia než ujma, ktorá by prípadne mohla vzniknúť veriteľom následkom odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Návrh sťažovateľa na rozhodnutie o dočasnom opatrení nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom.

Ústavný súd preto v súlade s citovaným § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu (bod 3 výroku tohto uznesenia).

Uložené dočasné opatrenie podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde zanikne najneskoršie ex lege nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2012